

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 303/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľno-Čergov, s. r. o., Hlavná 238/2, Terňa, zastúpenej Advokátskou kanceláriou AK-Tarabčák, s. r. o., Hlavná 13, Prešov, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Tarabčák, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 218/2016-134 z 2. februára 2017 v časti rozhodovania o trovách konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľno-Čergov, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľno-Čergov, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 218/2016-134 z 2. februára 2017 v časti rozhodovania o trovách konania (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k 25 C 322/2014-106 z 23. mája 2016 zamietol žalobu žalobcov a zaviazal žalobcov v 1. až 5. rade zaplatiť sťažovateľke ako žalovanej náhradu trov konania vo výške 496,74 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia a v časti výroku o trovách konania sa proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolala aj sťažovateľka, keďže si trovy konania uplatnila vo výške 1 752,61 eur tvrdiac, že pri výpočte sadzby tarifnej odmeny sa má vychádzať z hodnoty nehnuteľnosti, ktorá bola podľa sťažovateľky predmetom konania, a to hodnoty 9 346,42 eur. Súd prvej inštancie pri určení sadzby tarifnej odmeny však vychádzal z neurčitej hodnoty odôvodňujúc, že išlo o konanie o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva a predmetom konania nebol spor o vlastníctvo nehnuteľností.

2.1 Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil v celom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie, a teda aj vo výroku o trovách konania. V tejto časti napadnutého rozsudku uviedol:

„Pokiaľ ide o odvolanie žalovaného týkajúce sa priznanej výšky náhrady trov konania, odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou súdu prvej inštancie, že pri určení sadzby tarifnej odmeny v predmetnom konaní sa má vychádzať z neurčitej hodnoty. Predmetom sporu bolo určenie rozsahu dedičstva, a preto súd prvej inštancie v súlade s ust. § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. správne pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby vychádzal z 1/13 výpočtového základu. Odvolacie námietky žalovaného sú preto neopodstatnené.

Majúc na zreteli vyššie uvedené, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej aj vo výroku o náhrade trov ako vecne správny potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP.“

3. V predmetnej veci rozhodnutiami súdov došlo podľa názoru sťažovateľky k extrémnemu zásahu do základného práva na spravodlivý proces, ako aj do práva vlastníť majetok, ktorý podľa presvedčenia sťažovateľky predstavuje aj pohľadávka z titulu náhrady trov konania, pretože ide podľa sťažovateľky o rozhodnutia arbitrárne a v rozpore s judikatúrou všeobecných súdov aj ústavného súdu v tejto otázke.

3.1 Podľa sťažovateľky krajský súd nedal žiadnu odpoveď na odvolacie námietky v odvolaní sťažovateľky, hlavne na tú námietku, že išlo o konanie, v ktorom sa rozhodovalo o vlastníckom práve k nehnuteľnosti v čase smrti poručiteľa (že patrí do dedičstva). Išlo teda podľa sťažovateľky o predmet konania, ktorý je oceneľný v peniazoch, a preto je potrebné základnú sadzbu určiť z hodnoty, ktorá vyplýva z kúpnej zmluvy, ktorou vlastníctvo poručiteľ nadobudol.

3.2 V súdenom prípade ide podľa sťažovateľky o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, čo je podľa jej názoru nepochybne totožné s určením samotného vlastníckeho práva ku dňu smrti poručiteľa. Predmetom konania teda podľa sťažovateľky je vyslovenie vlastníckeho práva k určitej, peniazmi oceneľnej veci (čo odôvodňuje považovať za základ pre tarifnú hodnotu cenu veci), kde hodnota právneho úkonu ako takého je finančne vyčísliteľná.

3.3 Vo vzťahu k základnému právu na vlastníctvo a právu na majetok je podľa sťažovateľky potrebné uviesť, že účastníkovi občianskeho súdneho konania svedčí vždy legitímna nádej na náhradu trov konania, pokiaľ sú splnené zákonné predpoklady na ich priznanie, a to vo výške vyplývajúcej z právnych predpisov. Takáto legitímna nádej požíva podľa názoru sťažovateľky ochranu ako majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu, resp. čl. 20 ústavy.

4. Sťažovateľka navrhla vydať tento nález:

„Základné právo spoločnosti Pol'no Čergov, s.r.o... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a právo pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3Co 218/2016-134 z 2.2.2017, porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3Co 218/2016-134 z 2.2.2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania 525,56 € na účet právneho zástupcu, do troch dní od právoplatnosti.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016).

8. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

8.1 V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania predstavujúcu trovy právneho zastúpenia krajský súd aplikoval na vec sa vzťahujúce právne normy vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov

(ďalej len „vyhláška“) spôsobom, ktorý nemožno označiť za arbitrárny, ale za jeden z možných a prípustných výkladov.

8.2 Sťažovateľka bola navyše v otázke priznania náhrady trov právneho zastúpenia úspešná a všeobecné súdy jej priznali právo na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 496,74 eur. Pokiaľ sa sťažovateľka domnieva, že priznaná náhrada trov právneho zastúpenia mala byť vo vyššej sume, ide o otázku, ktorá spadá pod aplikáciu jednoduchého práva upravujúceho spôsob výpočtu výšky trov právneho zastúpenia a pod otázku aplikácie konkrétnych ustanovení vyhlášky, a nemožno teda hovoriť primárne o ústavnoprávnom aspekte danej veci (ten by bolo možné potenciálne nachádzať napr. v prípade, ak by sťažovateľke žiadna náhrada trov právneho zastúpenia nebola všeobecnými súdmi priznaná, hoc by vzhľadom na výsledok konania a skutkový stav veci podľa príslušných právnych noriem priznaná mala byť. V takom prípade by ústavný súd skúmal, či samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny.). Ako ústavný súd navyše konštatoval, odôvodnenie aplikácie konkrétnej právnej normy, pod ktorú všeobecné súdy subsumovali otázku výpočtu výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia, bolo zo strany všeobecných súdov vzhľadom na predmet konania pred všeobecnými súdmi (určenie, či nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi) podľa mienky ústavného súdu ústavne udržateľné a bolo v súlade s jeho judikatúrou.

8.3 Ústavný súd tak nie je v tejto veci oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery krajského súdu, čo sa týka výkladu a aplikácie jednoduchého (podústavného) práva. Krajský súd v spojení so súdom prvej inštancie riadne odôvodnili svoje závery k aplikovateľnosti § 11 ods. 1 vyhlášky.

8.4 Ústavný súd tak na základe uvedeného odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2017